

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

EXAMENSARBETE

Magisterprogrammet i mänskliga rättigheter

Magisteruppsats, Vårterminen 2022

Har jag rätt?

En rättsdogmatisk analys av Migrationsverkets beslut av afghanska kvinnors asylansökan på grund av könsbaserad förföljelse

Författare: Emma Edström

Handledare: Emma Sundkvist

Enskilda Högskolan Stockholm

Abstract

Migration in general and the assessment of the need of protection concerning people from Afghanistan in particular, has in recent years risen on the migration agenda, especially after the Taliban regime's expanded control in the country. This thesis aims to investigate what guidelines that are in place for assessing female Afghan asylum seekers who applies for asylum in Sweden based on gender related persecution. Through a legal dogmatic analysis, three determinations from the Swedish Migration Agency and three determinations from three of Sweden's migration courts have been examined. The purpose has been to examine the guidelines of the determinations, analyze the values applied by the Swedish Migration Agency and the Migration Courts in the determinations, and whether the current application of the law is legally secure based on Frändberg and Von Essen's definition of legal security. The results show that there are shortcomings in the Swedish Migration Agency's as well as the Migration Courts' assessments, which is consistent with previous research. The results as well as previous research shows knowledge gaps about what requirements that should be expected from the applicants in terms of reliability, credibility, and evidence.

English Title

Do/Am I (have) right(s); A legal dogmatic analysis of the Swedish Migration Agency's decisions for Afghan women applying for asylum based on gender-based persecution in Sweden

Nyckelord

Asyl; Könsbaserad förföljelse; Afghanistan; Migrationsverket; Rättsdogmatisk metod

Förord

Det här är en magisteruppsats inom Mänskliga Rättigheter

Tack till Emma Sundkvist för bra vägledning

Tack till Enskilda Högskolan och Tijana Berselius i synnerhet för er flexibilitet och utbildning

Tack till min mamma för ditt stöd

Tack till min pappa för dina kloka tankar

Tack till min pojkvän för oändlig tålmodighet

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	7
2. Problemformulering.....	8
1. Syfte	9
2. Frågeställning.....	9
3. Avgränsning	9
4. Disposition	10
5. Tidigare forskning.....	10
6. Metod	12
7. Material	14
8. Teori.....	15
8.1 Rättssäkerhet.....	15
8.2 De Förvaltningsrättsliga Principerna	16
8.2.1 Legalitetsprincipen	16
8.3 Likhet- och Objektivitetsprincipen.....	16
8.4 Officialprincipen.....	17
9. Begreppsdefinitioner	17
10. Vilka grundläggande riktlinjer finns det för Migrationsverket att beakta när asylgrunden förföljelse på grund av kön åberopas av kvinnor med hemvist i Afghanistan?	19
Internationella Riktlinjer	19

10.1	FN:s allmänna förklaring om de Mänskliga Rättigheterna	19
10.2	FN:s internationella konvention om de medborgerliga och politiska rättigheterna.....	20
10.3	Flyktingkonventionen.....	20
10.4	Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor mfl.	21
10.5	UNHCR:s handbok	22
	Europeiska Riktlinjer	22
10.6	Europakonventionen.....	22
10.7	EU-stadgan.....	23
10.8	EU:s skyddsgrundsdirektiv	23
	Nationella riktlinjer	24
10.9	SOU 2004:31	24
10.10	Proposition 2005/06:6.....	24
10.11	Utlänningslagen	24
10.12	MIG 2007:12.....	25
11	Vilken värdering av berättelsen och vilka teman tillvägs mest fokus för att den asylsökande afghanska kvinnan ska bevisa att hon riskerar förföljelse på grund av kön?	26
11.1	Introduktion till de studerade besluten	27
11.2	Riskbedömning.....	27
11.3	Tillförlitlighet och trovärdighet	30

11.4	Osannolika uppgifter	31
11.5	Vaga och detaljfattiga utsagor	32
12	Är bevisprövningen av asylgrunden förföljelse på grund av kön rättssäkert tillämpad i Sverige för kvinnor med hemvist i Afghanistan?.....	33
13	Slutdiskussion	35
14.	Bibliografi	36

1. Inledning

Under 2021 ansökte 479 afghanska kvinnor om asyl i Sverige, således det land där näst flest asylsökande kvinnor har sin hemvist.¹ Kvinnor har över lag en utsatt ställning i Afghanistan, men kvinnor som tillhör en särskilt utsatt grupp är inte sällan utsatta att det är skyddsgrundande beroende på de individuella omständigheterna. Detta kan exempelvis vara kvinnor som är politiskt eller medialt engagerade, innehar en hög samhällsprofil, har en avsaknad av ett manligt nätverk eller riskerar bortgifte,². Denna utsatthet har ökat sedan talibanrörelsens ökade kontroll över landet under 2021.³ Givet denna händelseutveckling är det av särskild vikt att de kvinnor som söker asyl på grund av att de riskerar förföljelse på grund av kön i Afghanistan, åtnjuter en rättssäker asylprocess.

En komplicerande faktor i asylprocessen när den sökande har sin hemvist i starkt patriarkala kulturer så som Afghanistan är att mannen i stor utsträckning för kvinnans talan i det offentliga. Detta lämnar den asylsökande kvinnan med mycket liten övning i att tala för sin sak och ta plats, särskilt i det offentliga rummet.⁴ Denna problematik är starkt påverkad av en lång tids inflytande från talibanrörelsen där kvinnor i många fall diskriminerats kraftigt.⁵

Detta förtryck blir inte långsökt problematiskt i den svenska asylprocessen där beviskravet i mångt och mycket vilar på den sökande enligt förvaltningslagens principer. Den muntliga berättelsen spelar en central roll i asylprocessens bevisprövning, och således blir kraven på den asylsökande kvinnan att göra sin berättelse sannolik högt ställda då det sällan finns annan bevisning än den muntliga berättelsen att tillgå. För en kvinna som exempelvis har växt upp i ett samhälle där hon som kvinna inte talar med auktoriteter eller överhuvudtaget i det offentliga rummet blir kraven på att göra sin muntliga berättelse sannolik i det svenska rättssystemet högt ställda.⁶

Detta ställer onekligen asylprocessen på sin yttersta spets. Det finns en uppenbar kontradiktion i fråga om att det enligt officialprincipen är den beslutande myndighetens ansvar att se till att ärendet utreds efter dess beskaffenhet med hänsyn taget till kulturella och

¹ Statistikmyndigheten. Asylsökande i Sverige. Statistikmyndigheten, 2022

² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 2018, s. 5-11, 66-79, Landinformation: Afghanistan - Säkerhetsläget, MR-situationen och vissa potentiella riskgrupper (version 1.0), s. 16-20

³ Migrationsverket, Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Landinformation: Afghanistan - Säkerhetsläget, MR-situationen och vissa potentiella riskgrupper (version 1.0), 2021, s. 5, 16-20

⁴ Kentish, Benjamin. Afghanistan's only female governor has been replaced by a man. The Independent. 2017:09:28. Afghanistan's only female governor has been replaced by a man | The Independent | The Independent (Hämtad 2022:07:28)

⁵ UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, Rättslig Styrning RCI 09/2013. Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

⁶ RCI 09/2013

personliga omständigheter, samtidigt som den sökande bär beviskravet.⁷ Beviskravet på den sökande och utredarens ansvar att givet detta ställa rimligt höga krav på hur väl den asylsökande ska kunna kommunicera sin utsaga, ställer således mycket höga krav på den beslutande myndigheten att balansera detta.

Tidigare granskningar av avgöranden från Migrationsverket och migrationsdomstolarna har visat på omfattande kunskapsbrister hos Migrationsverket gällande vilka krav som bör ställas på den sökande att göra sin utsaga sannolik. Dock har relativt lite forskning om flyktingrekvisitet kön har genomförts.⁸ Ett forskningsmässigt behov finns således att närmare studera om de förvaltningsrättsliga principerna och den asylsökandes rättigheter tillämpas rättssäkert.

Den här uppsatsen avser att genom rättsdogmatisk metod granska avgöranden från tre av Migrationsverkets enheter samt från tre svenska Migrationsdomstolar för att utreda hur bedömningen rörande asylsökande som yrkar på förföljelse baserat på kön genomförs. Uppsatsen behandlar särskilt gällande riktlinjer, myndighetens och domstolarnas värderingar i besluten samt om gällande tillämpning är rättssäker.

2. Problemformulering

Att förföljas för att man är kvinna är verklighet för kvinnor i flertalet länder runtom i världen, bland annat Afghanistan. Afghanska kvinnor utsätts oftare än på flertalet andra geografiska platser för exempelvis våldtäkt, tortyr av sexuell karaktär, samt ett bristande självbestämmande över det egna livet.

Förbudet mot förföljelse på grund av kön återfinns i flertalet rättsliga instrument såsom humanitär rätt och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, EU-lagstiftningen och svensk lagstiftning.⁹ Förföljelse på grund av kön inryms likväl i sedvanerätten, och alla stater är således skyldiga att säkerställa efterlevnad. Situationen ser oaktat detta inte ut så, där bland annat Afghanistan och i synnerhet inte efter ett ökat inflytande av Talibanrörelsen under 2021, vilket tvingar kvinnor på flykt. Skyddet som kan ges afghanska kvinnor i ett säkert tredje land som Sverige blir således avgörande, vars lagstiftning bygger på EU-förordningar och flyktingkonventionen.

Bland annat UNHCR och Röda Korset har tidigare gjort granskningar av bevisprövning och rättssäkerhet i asylprocessen, vilka samtliga har visat på stora kunskapsluckor hos

⁷ Proposition 2016/17:180. En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, s. 111, 150, Proposition 2005/06:6. Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, s. 29. Rättslig Styrning RCI 09/2013

⁸ FN:s flyktingorgan UNHCR. Kvalitet i svensk asylprövning: En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd. Stockholm: FN:s flyktingorgan UNHCR, 2011.)

⁹ Bland annat 1948 Universal Declaration of Human Rights, 1951 Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 1966 International Covenant on Civil and Political Rights, 1979 Convention on the Elimination of All Forms of Violence Against Women, 1993 Declaration on the Elimination of Violence against Women

Migrationsverket.¹⁰ Således bidrar den här studien med en mer fokuserad akademisk granskning av förföljelse på grund av kön inom gällande rätt och dess tillämpning, något som är relativt begränsat studerat när den här uppsatsen skrivs, och således av högsta vikt att det görs för att uppnå en ökad jämställdhet.

1. Syfte

Uppsatsens syfte är flersidigt. Uppsatsens huvudsakliga syfte är att utreda vilka riktlinjer som Migrationsverket har att ta ställning till, samt att granska vilka värderingar Migrationsverket och migrationsdomstolarna gör i den praktiska tillämpningen i fallet Afghanistan och om bedömningarna utifrån detta kan anses rättssäkra. För att utreda detta kommer gällande riktlinjer granskas och kartläggas, sex beslut från Migrationsverket och Migrationsdomstolen att analyseras för att studera den praktiska tillämpningen av gällande riktlinjer, för att slutligen analysera om riktlinjer och gällande rätts praktiska tillämpning är rättssäker.

Det sekundära syftet är att bidra till forskningslitteraturen rörande gällande riktlinjer inom asylprocessen för kvinnor som ansöker om asyl baserat på könsbaserad förföljelse, de värderingar som anläggs inom asylprocessen för asylsökande från Afghanistan/Mellanöstern, samt den faktiska rättssäkerheten i dessa myndighetsbeslut. Dessa två ambitioner står inte i konflikt, utan snarare sammankopplade och kompletterande.

2. Frågeställning

Uppsatsen syftar till att besvara följande frågeställningar:

1. Vilka grundläggande riktlinjer finns det för Migrationsverket att beakta när asylgrunden förföljelse på grund av kön åberopas av kvinnor med hemvist i Afghanistan?
2. Vilken värdering av berättelsen och vilka teman tillvägs mest fokus för att den asylsökande afghanska kvinnan ska bevisa att hon riskerar förföljelse på grund av kön?
3. Är bevisprövningen av asylgrunden förföljelse på grund av kön rättssäkert tillämpad i Sverige för kvinnor med hemvist i Afghanistan?

3. Avgränsning

Flyktingrekvisitet kön kommer enkom att vara föremål för granskning inom ramen för den här uppsatsen, och således inte övriga flyktinggrunder. Det valet beror dels på att det är ett större gap inom den rättsdogmatiska forskningen för könsbaserad förföljelse som flyktingrekvisit, dels givet den aktualitet att närmare granska den flyktinggrunden till följd av den stora andel afghaner som ansöker om asyl i Sverige i förhållande till andra nationaliteter och således vikten av att dessa kvinnor får en rättssäker prövning.¹¹

¹⁰ FN:s flyktingorgan UNHCR. Kvalitet i svensk asylprövning: En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd; Röda Korset. Tortyrskador i asylprocessen under lupp. Solna: Williamssons Offsettryck AB, 2015

¹¹ Statistikmyndigheten, Asylsökande i Sverige, 2022

Vidare är uppsatsen först och främst avgränsad till att bara handla om kvinnor, inte män. Att det valet gjorts beror främst på att det är kvinnor som i dagsläget har en extra utsatt ställning på grund av kön, och det valet har således den högsta relevansen inom ramen för flyktingrekvisitet.

Vidare är uppsatsen avgränsad till de asylansökningar där kvinnan varit över 18 år vid ansökningstillfället, det vill säga vuxen i svensk juridisk mening. Följaktligen kommer sådana fall där kvinnan ansökt om asyl när hon var under 18 år inte att behandlas i uppsatsen. På grund av platskäl undersöker uppsatsen inte heller ansökningar där kön inte är det huvudsakliga rekvisitet för asylansökan.

Uppsatsen är avgränsad i form av hemvist till att bara röra Afghanistan, ett val som främst beror på aktualitet, men även den kulturella aspekten att kvinnor i lägre utsträckning för sin egen talan i det offentliga rummet, något som ställer högre krav på Migrationsverket att sköta sitt förvaltningsrättsliga utredningsansvar, vilket nära knyter an till två av uppsatsens forskningsfrågor.

Slutligen är uppsatsen avgränsad till att enbart röra beslut fattade under 2016–2017, främst till följd av att det har varit begränsad materialtillgång under andra tidsperioder.

4. Disposition

Uppsatsen är indelad i åtta kapitel. I följande kapitel, kapitel fem, introduceras tidigare forskning. Därefter metod och material i efterföljande kapitel sex respektive sju. Uppsatsteorin presenteras sedan under kapitel åtta, följt av de mest väsentliga begreppsdefinitionerna under kapitel nio. I kapitel tio besvaras uppsatsens första forskningsfråga, i kapitel elva den andra forskningsfrågan och i kapitel tolv den tredje forskningsfrågan tillika analys av de två första forskningsfrågorna. Slutligen i kapitel tretton presenteras slutdiskussionen.

5. Tidigare forskning

Utifrån ett akademiskt perspektiv vilar den här uppsatsen på tre områden inom ramen för asylprocessen; rättssäkerhet, bevisvärdering och kön. Det akademiska forskningsläget vad gäller rättssäkerhet och bevisbörda i stort inom asylrätten är relativt brett. Även mer specifik forskning kopplat till könsspecifika diskrimineringar som könsstympling förekommer. Vad dock till synes är mindre frekvent är granskningar av hur efterlevnaden av gällande lagstiftning ser ut på området för de, främst kvinnor, som ansöker om asyl på grund av flyktingrekvisitet kön.

Maria Bexelius har gjort en analys av 80 ärenden för att utreda hur asylsökande kvinnors behov av internationellt skydd på grund av kön bedömdes under åren 1997–2000 och om kvinnors och mäns lika rätt till skydd säkerställdes. En av utgångspunkterna i Bexelius utredning är den lagstiftning som infördes 1 januari 1997 på uppmaning av UNHCR, en särslagstiftning för att stärka kvinnor skydd mot förföljelse i en flyktingkonvention som skapats med utgångspunkt i att en flykting är en man. Bexelius utredning visar på att kvinnor som riskerar genusrelaterad förföljelse i liten utsträckning bedöms som skyddsbehövande. Min forskning har mycket gemensamt med Bexelius, men jag ämnar att dels bidra med en

mer rättsvetenskaplig dimension till Bexelius forskning, samt en analys förlagd mer i närtid. Drygt 20 år har passerat sedan Bexelius forskning.¹²

Heaven Crawley är intressant då hon ger god insikt i rättssäkerhetsaspekterna av min egen forskning. Crawley inbringar också ett ytterligare europeiskt perspektiv på könsrelaterad förföljelse. Ur ett jämförande perspektiv undersöker Crawley hur det säkerställs i den brittiska asylprocessen att könsrelaterade aspekter integrerats under hela processen. Storbritanniens gällande asyllagstiftning jämförs med rättspraxis med Kanada, USA och Australien. Crawley drar liksom Bexelius slutsatsen att liten hänsyn överlag tas till genusrelaterade aspekter i asylprocessen. Crawley lyftar bland annat fram att kvinnor inte sällan har haft svårt att få gehör för sina asylskäl när dessa avviker från normen då nuvarande asylrätt till mångt och mycket bygger på en föreställning om den heterosexuella mannens ageranden i en liknande situation. Min forskning syftar till att bidra med ett perspektiv mer i närtid såväl som ett svenskt perspektiv på rättssäkerheten i asylprocessen för kvinnor som riskerar genusrelaterad förföljelse.¹³

Thomas Spijkerboer forskning bygger också på internationella jämförelser av hur genusaspekter beaktas i asylprocessen, men Spijkerboer anlägger istället postkoloniala perspektiv såväl som poststrukturell feminism i sin analys. Spijkerboer presenterar ett något annat perspektiv på vilka skillnader som existerar i asylprocessen i jämförelse med Crawley och Bexelius, då Spijkerboer inte finner lika stora kvantitativa skillnader mellan kön, bifall och avslag.¹⁴

På ett kompletterande vis belyser Pauline Stoltz att intersektionella perspektiv i stort saknas i den svenska debatten, och framhäver således vikten av att exempelvis betydelsen av etnicitet eller bakgrund som flyktingkvinna belyses starkare i bland annat den svenska medborgardebatten. Jag har dock valt att inte anlägga ett intersektionellt perspektiv på min egen forskning, utan kommer till skillnad från Spijkerboer och Stoltz ämna att bidra med ett mer rättsvetenskapligt perspektiv på problematiken, men med vetskapen att ytterligare teoretiska dimensioner eventuellt skulle kunna bidra med andra dimensioner av problematiken.¹⁵

Hanna Wikström och Rebecca Thorburn Stern är två svenska forskare som kritiskt granskat trovärdighetsbedömningarna i asylprocessen med syftet i projektet att analysera hur beslutsfattare vid Migrationsdomstolarna resonerar i domar som rör genuinitetsbedömning i relation till religiös uppfattning eller sexuell läggning. Här vill jag genom en av mina frågeställningar bidra med ett liknande bidrag som Wikström och Thorburn Stern men genom att istället kritiskt granska trovärdighetsbedömningarna i relation till könsrelaterad förföljelse. Wikström och Thorburn har således bidragit till viktig inspiration över hur en kompletterande

¹² Bexelius, Maria. *Kvinnor på flykt – en analys av svensk asylpolitik ur ett genusperspektiv 1997-2000*. Stockholm: Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, 2001

¹³ Crawley, Heaven. *Refugees and Gender. Law and Process*. Bristol: Jordans, 2001

¹⁴ Spijkerboer, Thomas. *Gender and Refugee Status*. Aldershot: Ashgate / Dartmouth, 2000

¹⁵ Stoltz, Pauline. *About being (T)here and making a difference – Black Women and the Paradox of Visibility*. Lund: Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, 2000

forskning som min kan utformas. Utöver nämnda författares forskningsbidrag är fältet relativt smalt i Sverige, något som ytterligare motiverar behovet av kompletterande forskning.¹⁶

Meghana Naya skriver även hon om hur genusaspekter beaktas i asylprocessen men utifrån den amerikanska kontexten, något som blir intressant då asyllagstiftningen för könsrelaterad förföljelse ser något annorlunda ut i USA än den gör i Sverige. Jag tar likväl med mig Nayas slutsatser om hennes problematiserande perspektiv på flyktingbegreppet samt den globalpolitiska dimensionen av asylprocessen som Naya beskriver men in i den svenska kontexten in i min operationalisering.¹⁷

6. Metod

Uppsatsen syftar för det första till att utreda vilka riktlinjer som Migrationsverket har att ta ställning till när asylgrunden förföljelse på grund av kön åberopas av kvinnor med hemvist i Afghanistan. Den syftar för det andra till att studera vilken värdering av berättelsen och vilka teman som tillvägs mest fokus för att den asylsökande afghanska kvinnan ska bevisa att hon riskerar förföljelse på grund av kön i Sverige. För det tredje syftar uppsatsen till att bedöma om Migrationsverkets bedömningar utifrån detta kan anses rättssäkra.

För att utreda ovan behöver således gällande riktlinjer granskas och kartläggas, samt faktiska beslut från Migrationsverket och Migrationsdomstolen att granskas i relation till gällande riktlinjer. Detta för att sedan analysera om riktlinjer och gällande rätts praktiska tillämpning är rättssäkra. Den således mest naturliga metoden för att granska gällande rätt och dess tillämpning är den rättsdogmatiska metoden, vilket innebär en utgångspunkt i gällande rättskällor. Centralt i arbetet med den rättsdogmatiska metoden är granskningen av rättsligt material. Då mitt syfte inte primärt varit av någon särart så som att exempelvis anlägga ett postkolonialt perspektiv, en human rights based approach eller något annat, utan att enbart att granska domar och beslut och dess tillämpning utifrån gällande rätt, föll sig den rättsdogmatiska metoden som den mest naturliga att applicera. Jag har inom ramen för metoden haft ett särskilt fokus på hur de krav som rättslig reglering och praxis ställer på beslutsfattaren efterföljs i praktiken.¹⁸

I ett första steg använde jag mig av bland annat förarbeten, rättsliga ställningstaganden från Migrationsverket samt UNHCR:s handbok för att utreda vilka grundläggande riktlinjer Migrationsverket och migrationsdomstolarna har att ta hänsyn till. Detta då det är detta material som är det tillämpliga inom såväl internationell flyktingrätt som vid beslut om asyl i Sverige och således det mest naturliga materialet att analysera för att besvara valda forskningsfrågor.

Vid valet av domar eftersträvade jag initialt en maximal geografisk spridning och valde således att inhämta lika många domar från samtliga av Sverige migrationsdomstolar; Luleå,

¹⁶ Wikström, Hanna och Thorburn Stern, Rebecca. "Är det på riktigt?" Genuinitetsprövning vid åberopande av skyddsskäl. Diss., Uppsala Univeristet, 2013

¹⁷ Meghana Nayak. Who Is Worthy of Protection?: Gender-Based Asylum and U.S. Immigration Politics. Oxford Scholarship Online, 2015

¹⁸ Kleinman, Jan. Rättsdogmatisk metod. I Juridisk Metodlära, Nääv, Maria och Zamboni, Mauro m.fl. (red.), Studentlitteratur, Lund, 2018. S.27-29.

Stockholm, Göteborg och Malmö. För att begära ut domar från Sveriges domstolar krävs dock att jag som begär ut domen känner till antingen målnummer eller personnummer på minst en part i målet, vilket jag av sekretesskäl från Migrationsverkets sida inte gjorde då beslut från Migrationsverket, avslag som bifall, inte per automatik är offentliga handlingar eller publiceras online¹⁹. Första sidan i ett beslut från Migrationsverket är en offentlig handling, men för övrigt material krävs en sekretessprövning från Migrationsverkets sida. Av första sidan i beslutet framgår likväl inte asylskäl, utan enbart namn, personuppgifter samt specifikationer för uppehållstillstånd eller avslag. Migrationsdomstolarna (Malmö, Göteborg, Stockholm och Luleå) hade således inte möjlighet att vara behjälpliga i att söka fram domar åt mig enbart baserat på kön och nationalitet.

Jag gick således vidare till att kontakta Migrationsverket direkt för att be om beslut från Migrationsverkets olika enheter fattade i olika delar av landet som rörde ensamkommande afghanska kvinnor. Anledningen att jag bad om ensamkommande kvinnor specifikt var för att jag gjorde ett antagande att sannolikheten att fler kvinnor som reste till Sverige ensamma skulle ansöka på grund av könsrelaterad förföljelse än kvinnor i familj, även om detta naturligtvis hade inneburit ett bortfall av kvinnor som ansöker på samma grund men med medföljande barn.

Migrationsverket lät dock meddela via mejl att jag var tvungen att närmare precisera vilka handlingar jag önskade att ta del av, genom exempelvis ärendenummer. Av naturliga skäl kände jag dock inte till några specifika ärendenummer och kunde initialt därför inte få hjälp av Migrationsverket.

Jag gick således vidare och kontaktade Amnesty Sverige för att se om jag kunde ta del av de beslut de har tillgång till genom sitt stöd till asylsökande och nätverk på området, vilket inte var möjligt av sekretesskäl från deras sida.

Jag skrev således ett inlägg på en offentlig grupp på Facebook där jag sökte efter kvinnor från Afghanistan som ansökt om asyl i Sverige på grund av könsrelaterad förföljelse. Jag fick där slutligen svar från sex kvinnor, vilka kunde ställa upp på att dela med sig av sina ärendenummer till mig, vilka beslut jag sedermera begärde ut från Migrationsverket med hjälp av fullmakt.

I ett tredje steg, i granskningen av domar och föreliggande beslut från Migrationsverket, var en central del av arbetet är granskningen av domar från migrationsdomstolarna samt föreliggande beslut från Migrationsverket. Denna process föll sig som ett naturligt nästa steg då själva essensen i den rättsdogmatiska metoden är att helt enkelt granska material av juridisk karaktär, och domar och beslut föll sig mest lämpligt för att besvara syfte och forskningsfrågor. För att bedöma bevisprövningens rättssäkerhet har jag använt mig av Frändbergs och von Essens definitioner av begreppet tillsammans med de grundläggande förvaltningsrättsliga principerna, ett val du kan läsa mer om under kapitlet Teori. I min analys har jag inte haft tillgång till samtliga handlingar i ärendena utan enbart själva besluten till följd av sekretessbegränsningar från Migrationsverkets sida, och har därav främst tittat på själva besluten och domarna från Migrationsverket och migrationsdomstolen. Jag har inte haft

¹⁹ Sveriges Domstolar. Beställa domar och beslut. Sveriges Domstolar. Beställa dom (Hämtad 2022:07:27)

tillgång till utredningsprotokollen, läkarintyg mm, för respektive beslut, något som hade bringat ytterligare djup i uppsatsens andra frågeställning.

För framtida forskning bör dock en medvetenhet finnas rörande reproducerbarhet av den valda metoden för uppsatsen. Dels är det inte säkert att Migrationsverket hade godkänt mig i en sekretessprövning, dels är det inte orimligt att resonera att det blir en viss grupp kvinnor jag kommit i kontakt med och att resultatet vid ett fullständigt randomiserat urval. Det är exempelvis inte långsökt att tänka att det sannolikt är kvinnor med viss teknisk förmåga, förhållandevis goda språkkunskaper, en icke negativ inställning till västvärlden då jag som till synes etniskt svensk kvinna i någon mån representerar västvärlden i min förfrågan, sannolikt inte lever i djupt utanförskap, samt inte hyser en stor fruktan att dela med sig av sina uppgifter till mig som kontakt via internet. Å andra sidan bidrar uppsatsen med insikter och analyser om ett annars svårtillgängligt material som sällan exponeras för yttre granskning, varvid jag argumenterar för att tillskottet till forskningssamhället starkt överväger eventuella framtida svårigheter för kommande forskare.

7. Material

Vidare vad gäller material valde jag bort ärenden fattade av migrationsöverdomstolen som instans av skälet att det är sista instans och domstolen prövar således bara vissa ärenden där det saknas rättslig vägledning eller om migrationsdomstolen har prövat ärendet på fel sätt. Detta då jag inte tyckte det kändes som en likvärdig förutsättning för likvärdig jämförelse. Det kan å andra sidan argumenteras för att Migrationsöverdomstolens avgöranden borde granskats istället, givet att det i mycket stor utsträckning är dessa som vägleder rättstillämpningen för ärenden i lägre instans. Oaktat detta har jag dock ändå valt att granska avgöranden från Migrationsverkets och migrationsdomstolarna, men med en medvetenhet om att dessa beslut inte har någon vägledande tyngd.

Av praktiska skäl är samtliga beslut från 2016 och 2017, vilket skapar ett visst tidsmässigt rum i förhållande till år 2022 men avvägandet har dock gjorts att 2016 och 2017 inte är så pass avlägset i tidsmässigt rum att det påverkar studiens utfall nämnvärt utan i stället likvärdigt svarar mot forskningens syfte och frågeställningar utan diskrepans i relation till gymnasielagen och tillfälliga lagen.

Det är en god geografisk spridning på besluten samt en bra spridning mellan avslag och bifall i besluten, vilket är en styrka i fråga om att dra allmängiltiga slutsatser, och samtliga beslut gäller grundstadiet i asylprocessen. Det hade bidragit med ytterligare djup med något fler beslut för att kunna dra än mer allmängiltiga slutsatser, kunna synliggöra tydligare motsättningar samt göra en bredare och djupare analys men det har av sekretesskäl inte varit möjligt. Antalet domar och beslut jag initialt avsåg att analysera var tio beslut, ett beslut om antal som främst var relaterat till vad som var en adekvat mängd givet uppsatsens omfattning. I slutändan blev det sex beslut som analyserades, ett antal som med facit i hand blev fullgott för att bidra med ett viktigt forskningsresultat och som väl svarar på de tilltänkta frågeställningarna.

De analyserade besluten från migrationsverket refereras inte till med hjälp av domstolarnas ärendenummer i uppsatsen eftersom majoriteten av kvinnorna vars beslut analyserats inte kände sig bekväma med det. Jag valde således att i enlighet med forskningsetiska riktlinjer att inte publicera dessa och har således valt att inte uppge ärendenummer i något ärende för att följa samma system uppsatsen igenom för att inte förvirra läsaren.

8. Teori

Nedan följer det teoretiska ramverk forskningen vilar på. Det teoretiska ramverket har valts efter dess samstämmighet i begreppsdefinitioner med gällande asylrättslig praxis och lag. Denna samstämmighet har bedömts lämplig mot bakgrund av vald metod, syfte och forskningsfrågor där en så låg differens som möjligt bedömts lämplig och således även just detta teoretiska ramverk. Nedan således Åke Frändbergs definition av rättssäkerhet, samt Ulrik von Essens definition av de förvaltningsrättsliga principerna.

8.1 Rättssäkerhet

För att besvara uppsatsens tredje forskningsfråga behövs ett teoretiskt ramverk för vad rättssäkerhet är och bör vara, vilket jag ämnar besvara nedan.

Rättssäkerhet har under de senaste åren diskuterats frekvent, men det till trots finns inte någon fullständigt vedertagen definition av vad rättssäkerhet är och bör vara. Oaktat oenigheter teoretiker emellan, där exempelvis Aleksander Peczenik representerar en annan teoretisk utgångspunkt, innebär rättssäkerhet inte sällan att ett land har en lagstiftning och ett system där den enskilda medborgaren har ett skydd gentemot godtyckliga ingrepp från samhället självt. Att man inte döms utan tydligt lagstöd och att alla medborgare är lika inför lagen innefattas också generellt.²⁰

Traditionellt har den definition av rättssäkerhet som bland annat Åke Frändberg representerar varit dominerande, att rättssäkerhet innebär offentliga, tydliga och tillämpliga regler vilka ska tillämpas lojalt och korrekt. Dessa riktlinjer brukar av Frändberg definieras som de så kallade nödvändiga villkoren för rättssäkerhet. Detta kan kopplas till den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen, något som inom asylrätt begränsas till riktlinjerna inom prövningsprocessen.²¹

Frändbergs teori om rättssäkerhet är starkt knuten till förutsebarhet i systemet, bland annat gällande rättssäkerhetens ideal, natur och funktion.²² Rättssäkerhet kan dock argumenteras för att snarare vara en förenlighet av förutsebarhet och moralisk godtagbarhet, en aspekt som kan argumenteras vara bristfällig i Frändbergs definition.²³ Jag har dock gjort avvägningen utifrån forskningens syfte att Frändbergs definition är så pass vedertagen inom asylrättslig forskning att det överväger denna brist i Frändbergs definition. När rättssäkerhet diskuteras inom ramen för uppsatsen kommer således att baseras på Frändbergs definition av vad rättssäkerhet är och bör vara.

²⁰ Peczenik, Aleksander. Juridikens teori och metod: en introduktion till allmän rättslära, Göteborg: Norstedts Juridik, 1995, s.11-14

²¹ Frändberg, Åke. Om rättssäkerhet. Juridisk tidskrift. Volym 1, nr. 2, 2000: 269– 280.

²² Frändberg, Om rättssäkerhet., s.275

²³ Peczenik, Juridikens teori och metod: en introduktion till allmän rättslära, 1995

8.2 De Förvaltningsrättsliga Principerna

Som ovan nämnt innebär rättssäkerhet att en samhälls myndighetsutövning sker på korrekt sätt enligt grundlag, lag och andra författningar som ger individen skydd mot övergrepp från samhället och andra individer. Hur myndigheterna sedan utövar sina befogenheter och hur detta ska gå till, kallas för de förvaltningsrättsliga principerna. Dessa principer ska alltid beaktas, oberoende om de inkorporerats i lagtext eller ej, och återfinns även i EU-rätten och Europakonventionen.²⁴ Bland annat Von Essen menar på att för att upprätthålla rättssäkerheten hos domstol och myndighet är de förvaltningsrättsliga principerna grundläggande.²⁵

I myndigheternas verksamhet måste således dessa principer beaktas, varför ett inkluderande av de förvaltningsrättsliga principerna i forskningsteorin som komplement till rättssäkerhetsbegreppet blir relevant för att besvara forskningens syfte och frågeställningar.

Det finns ett flertal förvaltningsrättsliga principer men mest centrala inom ramen för denna forskning är legalitetsprincipen, objektivitetsprincipen samt likhet- och officialprincipen, vilka även är nära sammanlänkade till Frändbergs tre nödvändiga villkor för rättssäkerhet. Dessa tre förvaltningsrättsliga principer i synnerhet är ämnade att fungera som ett kompletterande verktyg till att besvara forskningens tredje forskningsfråga och presenteras således nedan.

8.2.1 Legalitetsprincipen

Legalitetsprincipen regleras i 1 kap. 1 § regeringsformen (1974:152) samt 5 § förvaltningslagen (2017:900) och innebär att beslutande organ ska tillämpa relevanta och aktuella bestämmelser och framhålls ofta som en skyddsfaktor mot godtyckligt maktutövande.²⁶ Handlingsfrihet är önskvärt till viss mån, även om respektive myndighet för den sakens skull inte godtyckligt ska tillämpa lagstiftningen likt en andra instans lagstiftare.²⁷

En problematik inom asylprocessen i relation till legalitetsprincipen är att asylprövningens metod enbart är lagstadgad till en mycket liten del, något som ställer höga krav på myndigheten och dess anställda i processförandet.²⁸

8.3 Likhet- och Objektivitetsprincipen

Likhet- och objektivitetsprincipen återfinns i 1 kap. 9 § regeringsformen (1974:152) och 5 § förvaltningslagen (2017:900), samt i UNHCR:s handbok vilken är en grundbult i

²⁴ Skatteverket. Rättsprinciper. Skatteverket, 2018.

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2018.6/324633.html> (Hämtad 2022:07:27)

²⁵ Von Essen, Ulrik, Arbete i offentlig förvaltning, andra upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 2018. s. 47, 71.

²⁶ Proposition 2016/17:180, s. 57, 59

²⁷ Von Essen, Arbete i offentlig förvaltning, s. 47, 71.

²⁸ Rättslig Styrning RCI 09/2013

asylärenden.²⁹ Objektivitetsprincipen fastslår likhet inför lagen, samt opartiskhet, objektivitet och saklighet hos tjänstemannen, såväl som konsekvens hos förvaltande myndighet vad gäller ärendehantering.³⁰

Till följd av att migrationslagstiftningen och de förvaltningsrättsliga principerna är relativt generellt utformade, har Migrationsverket kompletterande styrdokument att tillgå för ökat stöd i asylprocessen. Migrationsverkets styrdokument är inte bindande utan utgör endast stöd i arbetet och kan således också frångås vid saklig motivering från myndigheten eller domstolens sida.³¹

8.4 Officialprincipen

En för Migrationsverket mycket relevant förvaltningsrättslig princip är officialprincipen, vilken fastslår att varje ärende ska utredas efter dess beskaffenhet, något som framgår av 23 § förvaltningslagen (2017:900) och 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Myndighet och domstol har således ett ansvar att underlaget i varje enskilt ärende är av sådan omfattning och standard att varje fattat beslut görs på en grund av tillräckligt bevisunderlag.³²

I prövningen av asylärenden har den sökande däremot bevisbördan, men myndighet och domstol har ett utredningsansvar. När ett beslut får omfattande konsekvenser för den enskilde, som utvisning inom asylärenden, ökar myndighet och domstols utredningsansvar i relation till när exempelvis en förmån för individen utreds.³³ När ett ärende inte är utrett så som kräver av myndigheten ska detta aldrig ligga den sökande till last eller på något vis inverka negativt på vederbörandes möjligheter.³⁴

9. Begreppsdefinitioner

Nedan presenteras de för uppsatsen mest centrala begrepp som inte redan operationaliserats och som bedöms relevanta att närmare definiera för att kunna besvara uppsatsens forskningsfrågor på adekvat vis.

Flykting

FN:s flyktingkonvention från 1951 gällande flyktingars rättsliga ställning och dess tilläggsprotokoll från 1967 kan i svensk kontext och således inom ramen för den här uppsatsen, sägas definiera vem som är flykting samt denna individs rättigheter.

²⁹ The UN Refugee Agency UNHCR. HCR/1P/4/ENG/REV. 4. Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, reissued. Geneva, 2011. artikel 202

³⁰ Von Essen, Arbete i offentlig förvaltning, s. 61, 93-94

³¹ Rättslig Styrning RCI 09/2013

³² Proposition 2016/17:180, s. 149-150, Proposition 2012/13:45. En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess, s. 111, 114

³³ Proposition 2016/17:180, s. 308, Proposition 2012/13:45 s.114

³⁴ The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, artikel. 201

Enligt utlänningslagens fjärde kapitel är således en flykting den individ som:

- 1 §** Med flykting avses i denna lag en utlänning som
- befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och
 - inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Första stycket gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse eller om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium.

Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

Av 2 b § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som flykting. Lag (2014:1400).³⁵

För att bedömas som flykting i rättslig mening krävs således att det en sökande riskerar i hemlandet bedöms som förföljelse och fruktan måste ha en viss intensitet för att bedömas som sådan. Förföljelsen måste likväl inskränka liv, frihet eller någon annan allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna. I förarbetena till utlänningslagen anges exempelvis att förföljelsen måste vara av sådan grad att den riktar sig mot den sökandes liv eller hälsa eller annars är av svår beskaffenhet.³⁶ Diskriminering eller allvarliga trakasserier av viss intensitet mot enskilda individer, exempelvis i form av förbud mot att använda vanliga skolor eller avsevärt lägre tilldelning av livsmedel. Dessa exempel på förföljelse har i förarbetena inför ratificeringen av Genèvekonventionen ansetts utgöra den yttre gränsen för konventionens flyktingbegrepp.³⁷

Definitionen av vem som är flykting kan problematiseras på flera olika plan och gör således även inom flera olika fält och i flera forskningsmässiga bidrag, men till följd av utbredd praxis av denna begreppsdefinition i svensk asylrätt har jag funnit den här definitionen mest lämplig för detta syfte.

Förföljelse på grund av kön

Sker förföljelse enligt avsnitt 6.1 till följd av individens kön, i vissa fall i kombination av olika trakasserier och inskränkande åtgärder även om varje åtgärd för sig inte är det, sker förföljelsen således till följd av att individen är kvinna, kallas det således förföljelse på grund

³⁵ SFS 2005:716. Utlänningslag (2005:716)

³⁶ Proposition. 1988/89:86. med förslag till utlänningslag m.m., s.154

³⁷ SOU 1951:42. Betänkande med förslag till utlänningslag m.m.,s. 170, Proposition 1954:134. Kungl. Maj:ts proposition nr 134., s. 20

av kön och är vad som avses med begreppet.³⁸ I UNHCR:s handbok betonas bland annat att diskriminerande åtgärder innebär förföljelse endast när åtgärderna är av starkt manlig natur för dem som berörs. Detta kan exempelvis vara allvarliga inskränkningar i en persons rätt att tjäna sitt levebröd eller då en person utesluts från det allmänna undervisningssystemet.³⁹ Förföljelse av en kvinna kan skilja sig ifrån förföljelse av en man, beroende på förföljelsemetod, något som historiskt inte sällan enbart tolkats efter mäns traditionella erfarenheter. För kvinnor kan förföljelse istället handla om våldtäkt, misshandel, förvägran av skolgång, kontroll i nära relationer, social utstötning med risk att tvingas in i prostitution, tvångsgifte eller statlig diskriminering av kvinnor.⁴⁰

Likaså EU:s skyddsgrundsdirektiv bekräftar också att icke-statlig förföljelse inryms i flyktingdefinitionen.⁴¹

Mindre traditionella skolor eller ett annat sammanhang skulle kunna avse en annan definition av begreppet förföljelse på grund av kön, men till följd av utbredd juridisk och definitionsmässig praxis gällande vad som avses med begreppet förföljelse i denna kontext, blir den här definitionen den mest ändamålsenliga.

10. Vilka grundläggande riktlinjer finns det för Migrationsverket att beakta när asylgrunden förföljelse på grund av kön åberopas av kvinnor med hemvist i Afghanistan?

Fokus för kommande kapitel 7.3 är att kartlägga vilket juridiskt skydd som finns för de kvinnor som är skyddsbehövande i Sverige på internationell, europeisk och nationell nivå och således besvara uppsatsens första frågeställning; Vilka grundläggande riktlinjer finns det för Migrationsverket att beakta när asylgrunden förföljelse på grund av kön åberopas av kvinnor med hemvist i Afghanistan? Observera att det finns fler relevanta riktlinjer men att nedan presenterade riktlinjer bedömts vara de mest centrala givet forskningens syfte.

Internationella Riktlinjer

10.1 FN:s allmänna förklaring om de Mänskliga Rättigheterna

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är ett av de mest basala och grundläggande dokumenten för mänskliga rättigheter och således mycket centralt inom ramen

³⁸ Proposition 1988/89:86 s. 154, Proposition 1996/97:25. Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv, s. 90,101

³⁹ The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, punkt 54

⁴⁰ UNHCR Guidelines on Gender-Related Persecution, FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor, artikel 2

⁴¹ EU:s skyddsgrundsdirektiv, Artikel 6.

för könsbaserad förföljelse. I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna anges i artikel 2 att: ”Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt.”⁴²

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna ska tillämpas utan diskriminering på kön men definierar inte kön mer specifikt. Förklaringen är inte juridiskt bindande för de stater som skrivit under deklARATIONEN utan innebär i stället ett moraliskt åtagande. Bland annat Sverige har skrivit under deklARATIONEN.⁴³

Med tiden har det blivit tydligt och bekräftat av bland annat FN självt att 1951 års förklaring i mångt och mycket är utformad efter en mansnorm. Detta exempelvis i fråga om att fly med rädsla för att gripas och torteras av staten, partipolitisk aktivitet med mera, något som inneburit att den klassiskt heterosexuella mannens erfarenheter av förföljelse präglat asylprocessen. Således har tolkningen av vem som är en konventionsflykting och sedermera beviljats flyktingstatus och internationellt skydd mot kränkningar, något som gjort att bland annat kvinnor nekats internationellt skydd genom åren till följd.⁴⁴

10.2 FN:s internationella konvention om de medborgerliga och politiska rättigheterna

Likaså denna konvention är ett av de mest basala och grundläggande dokumenten för mänskliga rättigheter och således mycket centralt inom asylrätten och regleringen av könsbaserad förföljelse. FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter anger också bland annat i artikel 26 ett förbud mot ”diskriminering enbart på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion eller social härkomst”.⁴⁵

Sverige har skrivit under konventionen, vilken inte heller närmare specificerar innebörden av kön.

10.3 Flyktingkonventionen

Flyktingkonventionen är om inte det mest centrala dokumentet för flyktingars rättsliga ställning och således för de kvinnor som riskerar könsbaserad förföljelse. 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning är den FN-konvention som särskilt definierar vem som är flykting, rättsskydd, vilka rättigheter vederbörande innefattas av i värdlandet såväl som

⁴² 1948 Universal Declaration of Human Rights (härefter FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna) artikel 2

⁴³ 1948 Universal Declaration of Human Rights (härefter FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna)

⁴⁴ UNHCR Guidelines on Gender-Related Persecution, para. II.A.5, migrationsverket, Utredning och bedömning av kvinnors skyddsbehov och skyddsbehov på grund av sexuell läggning”, s. 4-5

⁴⁵ 1966 International Covenant on Civil and Political Rights (härefter FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter), artikel 26

flyktingens skyldigheter gentemot värdlandet.⁴⁶

Bland annat definierar konventionen i kapitel 1 vem som är flykting, något som innebär att definitionen av flykting rättsligt begränsas till en individ som: ”flytt sitt land i välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk samhörighet, och som befinner sig utanför det land vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet”.⁴⁷

Enligt flyktingkonventionen får en flykting inte utvisas till ett land där denne riskerar förföljelse eller sitt liv på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk åskådning. Detta kallas principen om non-refoulement. Principen om non-refoulement specificerar inte specifikt kön i konventionen. Flyktingkonventionen har antagits av Sverige.⁴⁸

10.4 Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor mfl.

Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor är den mest genomgripande kvinnorrättsinriktade konventionen och den lyfter fram rätten till frihet från könsdiskriminering och återfinns i samtliga av FN:s kärnkonventioner och är således central inom ramen för könsbaserad förföljelse.

Förbudet mot diskriminering av kvinnor återfinns i flertalet både regionala och internationella människorättskonventioner och andra folkrättsligt relevanta instrument. Bland mycket annat har FN bland annat, för att säkerställa implementering, antagit ett åtagande rörande att integrera ett genusperspektiv i samtlig verksamhet.⁴⁹ Skyddet mot våld, könsbaserad förföljelse har också stärkts genom avgöranden i såväl FN-organ som Europadomstolen, bland annat Europadomstolens dom (2010-07-02) i målet N. mot Sverige, Europadomstolens dom (2015-09-10) i målet R.H. mot Sverige och Migrationsöverdomstolens avgörande mål nr UM 10483–10 och 10509–10.⁵⁰

Könsdiskriminering definieras enligt artikel 1 i konventionen som ”varje åtskillnad, undantag eller inskränkning på grund av kön som har till följd eller syfte att begränsa eller omintetgöra erkännandet av mänskliga rättigheter och grundläggande frihet på det politiska, ekonomiska,

⁴⁶ 1951 Convention relating to the Status of Refugees, 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, (härefter 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning, eller FN:s flyktingkonvention).

⁴⁷ 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning, konventionen i kapitel 1 .

⁴⁸ 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning, artikel 33

⁴⁹ Beijing Declaration and Platform for Action U.N. Docs. A/CONF.177/20, A/CONF.177/20/Add.1, September 1995

⁵⁰ Europadomstolens dom (2010-07-02) i målet N. mot Sverige, Europadomstolens dom (2015-09-10) i målet R.H. mot Sverige, Migrationsöverdomstolen UM 10483-10 , Migrationsöverdomstolen 10509-10, Migrationsöverdomstolen UM 1210-09

sociala, kulturella eller medborgerliga området eller något område för kvinnor, oberoende av civilstånd och med jämställdhet mellan män och kvinnor som grund, eller åtnjutandet eller utövandet av dessa rättigheter och friheter”⁵¹

10.5 UNHCR:s handbok

Enligt förarbetena till utlänningslagen anses UNHCR:s handbok och slutsatser vara internationellt erkända tolkningsinstrument vid tillämpningen av Flyktingkonventionen. Migrationsöverdomstolen har även fastställt att UNHCR:s rapporter är en viktig källa som vägledning och är att betrakta som en rättskälla. Således är UNHCR:s handbok central i tillämpningen och tolkningen av bedömningen av vem som är flykting.⁵²

Handboken om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättslig ställning enligt 1951 års konvention och syftar till att ge vägledning till bland annat advokater och tjänstemän när det gäller att fastställa flyktingstatus enligt flyktingkonventionen. Handboken tar bland annat upp kriterierna och förfarandet för fastställande av flyktingskap enligt de två internationella överenskommelserna, 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning samt 1967 års protokoll.⁵³

Enligt handboken kan bland annat diskriminering, kumulativt eller enskilt, i vissa fall utgöra förföljelse.⁵⁴ Handboken tar också upp aspekter så som svårigheter att ge en precis redogörelse, reaktioner i utredningssituationer till följd av trauman, att uppgifter framkommer sent i asylprocessen eller överhuvudtaget svårigheter att berätta om vad man varit med om för myndighetspersonal.⁵⁵

Europeiska Riktlinjer

10.6 Europakonventionen

1950 antog Europarådet Europakonventionen, vilken ger skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. 1995 blev Europakonventionen svensk lag och således tillämplig i svensk domstol och har således direkt påverkan på asylsökande kvinnor i Sverige och deras rättigheter att skyddas från bland annat tortyr, förnedrande behandling, slaveri, rätten till personlig säkerhet med mera. Den är ett centralt dokument med direkt påverkan på flyktingars rättsliga ställning.⁵⁶ Rätten att ansöka om asyl återfinns inte i Europakonventionen och vare sig kön eller risken för förföljelse definieras i

⁵¹ 1979 Convention on the Elimination of All Forms of Violence Against Women, artikel 1

⁵² Proposition 1996/97:25 s. 96, Migrationsdomstolen MIG 2006:7, Migrationsdomstolen MIG 2009:27

⁵³ Migrationsdomstolen 2013:15

⁵⁴ UNHCR Handbok, paragraf 54, paragraf 55

⁵⁵ UNHCR Guidelines on Gender-Related Persecution, 2002, para. III.35., UNHCR:s handbok, 1979, para. 198, UN High Commissioner for Refugees, Guidelines on the Protection of Refugee Women, 1 July 1991., para. 72.

⁵⁶ 1950 Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (härefter Europakonventionen), Artikel 14.

Europakonventionen men dess stadgar i artikel 14 utgör ett explicit förbud mot diskriminering på grund av bland annat kön.⁵⁷

10.7 EU-stadgan

Givet dess många centrala skrivningar är EU-stadgan ett centralt dokument inom asylrätten och bedömningen av flyktingstatus. EU:s stadgan, specifikt artikel 18 med skrivelser, garanterar rätten till asyl i EU i enlighet med Genevekonventionen, 1967 års protokoll om flyktingars rättsliga ställning samt i enlighet med artikel 78 i fördraget, enligt vilken EU är skyldig att respektera Genevekonventionen gällande flyktingar.

Artikel 19 i stadgan förbjuder också kollektiva utvisningar och skyddar enskilda mot att avlägsnas, utvisas eller utlämnas till ett icke säkert tredje land. 2009 blev stadgan om grundläggande rättigheterna gällande primärrätt i EU till följd av Lissabonfördraget, vilket innebär att stadgan är juridiskt bindande i Sverige.⁵⁸

10.8 EU:s skyddsgrundsdirektiv

Syftet med skyddsgrundsdirektivet är att etablera en miniminorm inom EU för när en tredjelandsmedborgare ska betraktas som flykting, eller på annan grund anses vara beroende av internationellt skydd, såväl som vad det rättsliga skyddet ska bestå i. Således är direktivet vital med dess flyktingdefinition och exemplifiering av könsspecifik förföljelse. Rätten till internationellt skydd enligt skyddsgrundsdirektivet gäller i dagsläget flyktingar och alternativt skyddsbehövande.⁵⁹

Artikel 9.2 f specificerar att förföljelse enligt punkt 1 artikel A i Genèvekonventionen, kan bland annat ta sig uttryck i könsspecifika handlingar och att genusspecifik förföljelse ska beaktas. Artikel 10.1 d specificerar att EU:s medlemsstater ska vid bedömningen av skälen till förföljelse bland annat ta hänsyn till att en grupp ska anses utgöra en särskild samhällsgrupp. Detta särskilt när gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras. Artikel 7 specificerar vem som kan ge skydd mot förföljelse och artikel 8 att sökande ska känna välgrundad fruktan.⁶⁰

I Sverige var Prop. 2013/14:248, ”Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet” beskrivande för vilka författningsändringar som krävdes i svensk rätt för att skyddsgrundsdirektivet skulle vara i enlighet med de förenklade reglerna inom EU för skydd och skyddets innehåll. Prop. 2009/10:31 Genomförande av asylprocedurdirektivet vars förslag

⁵⁷ Europakonventionen

⁵⁸ Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna OJ C 364, 18.12.2000, www.manskligarattigheter.gov.se.

⁵⁹ Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning, EUT L 304, 30.9.2004, s. 12, CELEX nr 32004L0083 (härefter skyddsgrundsdirektivet)

⁶⁰ Skyddsgrundsdirektivet, artikel 9.2 f, artikel 10.1 d, artikel 8

rättsliga ställning, EUT L 304, 30.9.2004, s. 12, CELEX nr 32004L0083.

till författningsändringar trädde laga kraft den 1 januari 2010, var ett omarbetat skyddsgrundsdirektiv rörande normer för när bland annat tredjelandsmedborgare ska anses berättigade till internationellt skydd. Den bygger på Direktivet 2011/95 EU.

Nationella riktlinjer

10.9 SOU 2004:31

Före 2002 definierades inte kön som en grund för flyktingskap, utan vad som idag benämns som risk för förföljelse på grund av kön definierades då som övrig skyddsbehövande. SOU antog 2002 utredningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning (UD 2002:3) som överlämnades för betänkande 2004, Flyktingskap och könsrelaterad förföljelse (SOU 2004:31).⁶¹

I SOU 2004:31 definierades begreppet flykting enligt dåvarande svensk rätt, vilken 2004 byggde på definitionen från artikel 1 A 2 i Genèvekonventionen. Enligt den definitionen är en individ som ansöker om skydd på grund av sitt kön inte att betraktas som flykting, utan istället som övrig skyddsbehövande, dåvarande 3 kap. 3 § utlänningslagen. I SOU 2004:31 föreslog utredaren att förföljelse på grund av könsbaserad förföljelse eller sexuell läggning skulle inrymmas i flyktingbegreppet och att det av lagtexten direkt skulle framgå att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ligga till grund för flyktingskap.⁶²

Skrivelsen är således mycket central för att könsrelaterad förföljelse inryms i flyktingdefinitionen i våra dagar.

10.10 Proposition 2005/06:6

SOU 2004:31 följdes av Prop. 2005/06:6 Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Förslaget till lagändringen trädde sedermera laga kraft den 31 mars 2006 och representerar den juridiska definition som ligger till grund för nuvarande flyktingdefinition där kön och sexuell läggning inberäknas som grunder för flyktingskap.⁶³

FN:s kommission för mänskliga rättigheter har också tillkännagivit att könsrelaterat våld kan utgöra förföljelse, något som bekräftas i Proposition 2005:06/6 samt i UNHCR:s riktlinjer om könsbaserad förföljelse.⁶⁴

10.11 Utlänningslagen

I den svenska utlänningslagen finns de regler som berör asylprövningen. Till skillnad från flyktingkonventionen som inte har ett explicit uttryck om konventionsstaternas skyldighet att

⁶¹ SOU 2004:31. Flyktingskap och könsrelaterad förföljelse.

⁶² Genèvekonventionen, artikel 1 A 2, SOU 2004:31, 3 kap. 3 § i 2004 års utlänningslag

⁶³ Proposition 2005/06:6, s. 22-23

⁶⁴ UN Commission on Human Rights, Human Rights Resolution 2005/41: Elimination of Violence

Against Women, 19 April 2005. E/CN.4/RES/2005/41, operational paragraph 22, Guidelines on Gender-Related Persecution, 2002, para. II.B

acceptera flyktingar utan bara skyddar gentemot avvisning och utvisning, innebär svensk rätt en rättighet för den skyddsbehövande att erhålla uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen. Utlänningslagens definition av flykting är i stort identisk med flyktingkonventionens definition och specificeras i 4 kap. 1 § Utlänningslagen. Av 4 kap. 2 § första punkten av bestämmelsen framgår att bedömningen av skyddsbehovet är framåtsyftande. Förföljelse definieras inte heller i utlänningslagen.⁶⁵

Som skyddsbehövande har man också möjlighet att vända sig till Europadomstolen om man inte är nöjd med sitt beslut, vilket Sverige har en ovillkorlig skyldighet att respektera Europadomstolens domar vilket följer av 5 kap. 4 § Utlänningslagen.⁶⁶ Någon motsvarighet till det finns inte i FN:s övervakningskommittéer.

10.12 MIG 2007:12

MIG 2007:12 är en av de mest centrala juridiska praxis på migrationsområdet vad gäller bedömningen av bland annat tillförlitlighet och trovärdighet och är således frekvent citerat i såväl beslut som domar inom asylrätten. Den är ett viktigt vägledande beslut i fråga om korrekt tillämpning av dessa kriterier.

Inom asylrätt är en basal princip den sökandes ansvar att göra sin utsaga sannolik och att vederbörande kommer att utsättas för skyddsgrundande behandling vid ett återvändande till hemvisten.⁶⁷ Bakgrunden till MIG 2007:12 - Fråga om metod för prövning av skyddsskäl i utlänningsmål, bl.a. tillämpning av bevislätnadsregeln tvivelsmålets fördel (benefit of the doubt) finns i MIG 2006:1. Där fastslår migrationsöverdomstolen att det är en bevisrättslig princip inom förvaltningsprocessrätten att den som ansöker om en förmån är bärare av bevisbördan för att förmånen ska beviljas, även om myndighet och domstol enligt officialprincipen har ett utredningsansvar.⁶⁸

När ett beslut får omfattande konsekvenser för den enskilde, som asylärenden, ökar myndighet och domstols utredningsansvar. Beviskraven får dock inte ställas för högt inom asylärenden enligt förarbetena till lagen till följd av ärendenas natur och sökandens berättelse får därför godtas om den framstår som trovärdig och sannolik.⁶⁹ En förutsättning för tillämpning av förmånen av bevislätnadsregeln är att dock att den sökande gjort ett ärligt försök att styrka sin berättelse och att den sökande inte uppvisar allmän tvivelaktig trovärdighet.⁷⁰

Vad gäller trovärdighet bör den sökandes utsaga bör tyngdpunkt läggas vid att berättelsen är sammanhängande, inte präglas av motstridiga uppgifter samt att återopade omständigheter

⁶⁵ SFS 2005:716. Utlänningslag (2005:716)

⁶⁶ Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna, ändrad genom protokoll nr 11 och 14, med protokoll nr 1, 4, 6, 7, 12 och 13, 4 november 1950, Artikel 46, punkt 1.

⁶⁷ Proposition 2005/06:6, s. 12, Migrationsdomstolen MIG 2007:12, s. 3

⁶⁸ MIG 2007:12, s. 3, Migrationsdomstolen MIG 2006:1

⁶⁹ Proposition 1996/97:25 s. 98, The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, artikel 197

⁷⁰ The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, artikel 203 och 204

inte strider mot allmänt kända fakta, t.ex. relevant och aktuell landinformation. Berättelsen ska likväl till sina huvuddrag förbli oförändrad under asylprocessen.

Det fastställs också i MIG 2007:12 att Migrationsverket och Migrationsdomstolarna först ska beakta om sökanden gjort sin identitet och hemvist sannolik, för att sedan pröva de åberopade skyddsskälerna.⁷¹ Därefter bör prövas om utsagan är tillräcklig för att kriterierna för skydd skall vara uppfyllda, samt om sökanden har gjort sin asylberättelse sannolik. Detta kan ske genom åberopad bevisning eller att den sökande bedöms trovärdig och således erkänns förmånen av tvivelsmål. Det blir således svårt, som i MIG 2007:12, om den sökande lämnar oriktiga uppgifter om sin identitet att göra sin utsaga trovärdig då tvivel finns rörande vem den asylsökande är och dennes hemvist.

Även om en sökande behöver hjälpa utredaren så att alla fakta i ärendet kan klarläggas genom att tala sanning samt göra sin identitet sannolik⁷², har Migrationsverket i vissa fall ett delat ansvar med den sökande att fastställa att exempelvis inhämtande av landinformation eller bistå i bedömningen av originalhandlingar.⁷³

Huruvida begreppet ”allmän trovärdighet” ska bedömas framkommer inte av MIG 2007:12, men enligt gällande praxis ska den asylsökande lämna en berättelse med självupplevd prägel.⁷⁴

Noteras bör dock att Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet, RCI 09/2013, fastslås från Migrationsverkets sida vilka hänsynstaganden som bör göras från Migrationsverkets i relation till den sökandes personliga upplevelser. Detta kan vara trauman eller kulturella stigman i tillförlitlighets- och trovärdighetsbedömningen, ställningstaganden som bekräftas av bland annat UNHCR.⁷⁵

11 Vilken värdering av berättelsen och vilka teman tillvägs mest fokus för att den asylsökande afghanska kvinnan ska bevisa att hon riskerar förföljelse på grund av kön?

Kommande avser att redogöra för vilka centrala värderingar och vilka teman som tillvägs mest fokus i de analyserade besluten och således besvara uppsatsens andra frågeställning; Vilken värdering av berättelsen och vilka teman tillvägs mest fokus för att den asylsökande afghanska kvinnan ska bevisa att hon riskerar förföljelse på grund av kön?

⁷¹ Proposition 1996/97:25 s. 98,

⁷² The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, artikel 195 och 205 a

⁷³ MIG 2006:1 och Migrationsdomstolen MIG 2006:7

⁷⁴ Migrationsdomstolen MIG 2011:6, s. 6

⁷⁵ RCI 09/2013, s. 7, UNHCR Guidelines on Gender-Related Persecution, 2002, para. III.36.xi.

Avsnittet nedan är strukturerat per de identifierade teman som bedömts mest centrala i Migrationsverkets bedömning av de studerade besluten.

11.1 Introduktion till de studerade besluten

Totalt har sex beslut där könsrelaterad förföljelse åberopats studerats.

I ärende ett åberopades tidigare våldtäkt och hot om mord från lokal terrorgrupp och risk för framtida sexuellt våld, men bedömdes inte ha en hotbild av den art och omfattning att hon skulle riskera förföljelse i linje med 4 kap. 1 § Utlänningslagen. Detta beslut är inhämtat från Migrationsdomstolen i Malmö med hjälp av ärendenummer.

I ärende två och tre åberopades avsaknad av manligt nätverk som grund för förföljelse vilket Migrationsverket inte bedömde utgöra förföljelse i något av fallen. Beslut två är inhämtat från Migrationsdomstolen i Göteborg hjälp av fullmakt från den sökande, och beslut tre är inhämtat från Migrationsverket i Luleå med hjälp av ärendenummer.

Hedersrelaterat våld åberopades i ärende fyra, och ansågs av Migrationsverket utgöra förföljelse. Detta beslut är med fullmakt inhämtat från Migrationsverket i Stockholm.

Tvångsgifte åberopades i ärende fem vilket inte ansågs utgöra förföljelse, men där den sökande beviljades skydd på grund av sin hemvistort i Afghanistan. Detta beslut är inhämtat med fullmakt från Migrationsverket i Luleå.

I ärende sex åberopades våld till följd av överträdelse av sociala sedvänjor vilket inte ansågs utgöra grund för förföljelse. Detta ärende är inhämtat med hjälp av ärendenummer från Migrationsdomstolen i Malmö.

11.2 Riskbedömning

Som tidigare konstaterats ska asylbedömningen vara framåtsyftande med en individuell riskbedömning för förutsättningarna som gäller vid tiden för beslut, det subjektiva elementet och det objektiva elementet. Det kan av UNHCR:s handbok konstateras att en person som redan förföljts på grund av kön hyser en välgrundad fruktan för förföljelse.⁷⁶ Likaså artikel 4.4 i EU:s skyddsgrundsdirektiv stipulerar att tidigare förföljelse, allvarlig skada eller direkta hot skall betraktas som en allvarlig indikation på välgrundad fruktan eller verklig risk att bli utsatt för allvarlig skada ”såvida det inte finns goda skäl till att anta att sådan förföljelse eller allvarlig skada inte kommer att upprepas”. Det innebär således viss bevislättning då tidigare förföljelse minskar behovet av ytterligare bevisning om framtida risk, vilket också framgår av MIG 2007:16.⁷⁷

Den kvinna som riskerade våld på grund av att hon ansågs överträda sociala sedvänjor ansågs inte ha gjort sannolikt att hennes fruktan var välgrundad och i tillräcklig intensitet för att utgöra grund för asyl. Hennes roll som kvinna i Afghanistan diskuterades i fråga om gruppstillhörighet, men inte hur hennes individuella situation som just kvinna i Afghanistan i kombination med andra omständigheter i en nämnvärd utsträckning. Migrationsverket ansåg

⁷⁶ The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV, paragraf 45

⁷⁷SOU 2006:6. Skyddsgrundsdirektivet och svensk rätt, s 233

således att det subjektiva elementet för risken för förföljelse som bristfälligt i kvinnans fall. Detta då kvinnan väntat en tid med att lämna Afghanistan efter det senaste hotet, samt väntade några veckor med att ansöka om asyl vid ankomsten till Sverige: ”Det finns inte någon rimlig förklaring till varför xx väntat i 4 månader efter att hon hotats med att lämna Afghanistan, för det fall hotet verkligen inneburit en sådan risk som hon gör gällande.”⁷⁸

En annan kvinna som delvis kom till Sverige med tåg ansökte inte om asyl i det första säkra tredje land som hon anlät till efter att ha lämnat Afghanistan, och Migrationsverket beskrev således att: ”xx skyddsbehov kan sedermera inte bedömas som trängande”.⁷⁹

Potentiellt stöds inte skrivningen om sökandes avsaknad av internationell rätt eller EU direktiven, givet att det finns en anledning som anges till varför sökanden väntade med att lämna landet. Det är inte känt om någon av kvinnorna har tillfrågats om detta. Det är således inte känt om Migrationsverket skött sina åtaganden i enlighet med officialprincipen.

Vad gäller den objektiva aspekten ska hänsyn tas till förhållandena som kvinna i Afghanistan, hemlandet i stort, personliga omständigheter, religion, normer och vad som hänt familj och vänner. I två av de studerade besluten utgår Migrationsverket till mycket stor del från avsaknad av tidigare förföljelse, vilket kan konstateras inte är korrekt: ”Migrationsverket konstaterar att det inte har framkommit några uppgifter i ditt ärende om att du personligen har utsatts för någon förföljelse på grund av den omständighet att du är kvinna eller att förföljelsen har varit av sådan art och intensitet som krävs för flyktingskap, och bedömer risken för framtida förföljelse som låg.”⁸⁰

Fyra av kvinnorna åberopade att de tidigare utsatts för någon form av psykiskt och fysiskt våld, vilket bara innebar bevislättning i ett av fallen. Migrationsverket ifrågasätter inte i något av fallen att våldet ägt rum och således sökandes trovärdighet i de enskilda händelserna, vilket borde innebära lägre ställda beviskrav framåtsyftande givet UNHCR:s riktlinje, vilket dock bara gjordes i ett fall.⁸¹

Vad gäller påverkan på det objektiva elementet huruvida man tillhör en särskild riskgrupp, förekom det ett fall med en kurdisk kvinna från Kabul med hög utbildningsnivå, att hon tillhör en utsatt grupp men att denna omständighet får en mycket liten effekt på riskbedömningen. Myndigheten skriver: ”Migrationsverket anser inte att din utsaga är av sådan intensitet eller omfattning att det kan anses utgöra förföljelse i utlänningslagens mening. Migrationsverket menar således att du inte kunnat göra sannolikt att det vid ett återvändande till Afghanistan skulle föreligga en konkret hotbild mot dig.”⁸²

I flera av fallen är landinformationen om Afghanistan mycket central, men refererar i samtliga fall med ett undantag enbart till det allmänna läget. Erkänns en situation svår för en viss

⁷⁸ Beslut 6, Migrationsdomstolen i Malmö, 2016

⁷⁹ Beslut 3, Migrationsdomstolen i Stockholm, 2017

⁸⁰ Beslut 1, Migrationsverket i Malmö, 2016

⁸¹ Beslut 1, Migrationsverket i Malmö, 2016, samt beslut 24 och 6

⁸² Beslut 6

grupp, exempelvis kvinnor, ska en analys göras.⁸³ Det är vedertagen fakta att situationen för kvinnor i Afghanistan är svår, vilket ger innebörden att kvinnor i viss mån löper större risk att utsättas för våld, hot eller trakasserier.⁸⁴ Kravet på framtida förföljer ska således sänkas. Det kan konstateras i två av besluten att så inte skedde, men ingen närmare analys gavs: ”Migrationsverket vidhåller att situationen för kvinnor i Afghanistan är svår, men den allmänna situationen på din hemort Mazar-e Sharif bedöms inte vara av sådan karaktär att den utgör grund för uppehållstillstånd. Den allmänna situationen för kvinnor i landet är således inte tillståndsgrundande”.⁸⁵

I ett av avslagen hade en ung kvinna från Gazni utsatts för våldtäkt, men Migrationsverket ansåg inte att det sexuella våldet utgjorde förföljelse: ”Migrationsverket finner inte att du har åberopat skäl av sådan art eller omfattning att de kan anses utgöra förföljelse i lagens mening”⁸⁶

Detta kan konstateras inte vara korrekt, sexuellt våld är en kränkning vars allvar och intensitet uppgår till förföljelse.⁸⁷ Förföljelsen måste innebära väsentlig kränkning som har uttryckts i olika internationella konventioner, eller vara av sådan allvarlig natur eller intensitet att det uppnår förföljelse.⁸⁸

I det ärende där kvinnan åberopade hedersrelaterat våld ansåg Migrationsverket däremot att ett muntligt hot vid ett tillfälle och att en terrorgrupp besökte hennes hem en gång efter att hon lämnat Afghanistan för att utgöra förföljelse. Det kan således konstateras att bedömningen av vad som utgör förföljelse skiljer sig mycket åt, samt vilken vikt den historiska förföljelsens dignitet tillskrivs.⁸⁹

Det kan otvivelaktigt konstateras att kraven på den sökande är högt ställda på att göra det sannolikt för Migrationsverket att fruktan är välgrundad.

Vad gäller kraven på orsakssambandet skiljer det sig mellan besluten. I majoriteten av besluten är kraven mycket högt ställda, medan i ett beslut betydligt lägre. Migrationsverket skriver exempelvis följande: ”Migrationsverket konstaterar att du har utsatts för hot av xx. Verket bedömer att det inte kan uteslutas att det kan utgöra en risk för dig vid ett återvändande. Migrationsverket finner att du riskerar att utsättas för allvarliga övergrepp vid

⁸³ Rättsligt ställningstagande RCI 11/2009. Rättsligt ställningstagande flykting- och skyddsbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper

⁸⁴ Migrationsöverdomstolen UM 1210-09 s. 2.

⁸⁵ Beslut 2, Migrationsdomstolen i Göteborg, 2016

⁸⁶ Beslut 1, Migrationsverket i Malmö, 2016

⁸⁷ SOU 2004:31. Flyktingskap och könsrelaterad förföljelse

⁸⁸ UN High Commissioner for Refugees UNHCR, HCR/GIP/02/01 Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (HCR/GIP/02/01), 2002

⁸⁹ Beslut 4

ett återvändande till Afghanistan”⁹⁰

Det kan således konstateras att kraven på orsakssamband skiljer sig mellan besluten.

11.3 Tillförlitlighet och trovärdighet

Bedömningen av trovärdighet kan delas in i fyra delar: inre trovärdighet i form av om den sökandes uppgifter är tillförlitliga eller motstridiga, yttre trovärdighet som landinformation, bemötande samt skriftlig bevisning.⁹¹

Vad gäller den inre trovärdigheten kan det konstateras av de studerade besluten att även uppgifter som saknar central del i utsagan tillmäts relativt stor vikt. Mindre händelser får i exempelvis ett fall noterbart stor betydelse för helheten. Uppgifter som således är perifera, så kallade enskilda bevisman, får i sammanhanget en mycket stor roll för den allmänna trovärdigheten. Likaså låg tillförlitlighet i enskilda situationer kan också konstateras få stor inverkan på den allmänna trovärdigheten, något som således påverkar utgången i ärendet.⁹²

Det kan också konstateras att trovärdighet och tillförlitlighet förvirras i bedömningsordningen i två av besluten. Huruvida ett genusperspektiv och normer om kön applicerats och hur det i så fall skett diskuteras inte nämnvärt, utan störst vikt tillvägs utsagans tillförlitlighet och trovärdighet.⁹³ Trovärdighet som enligt praxis ska komma efter tillförlitlighetsaspekten och bedöms före tillförlitlighetsaspekten och man får som läsare intrycket av att insikten i de två begreppens skillnader och innebörd skiljer sig åt mellan handläggarna i de studerade besluten.

Med restriktion för att utredningsprotokollen inte lästs kan dock konstateras att det är relativt höga krav som ställs på kvinnorna i fråga om detaljrikedom i berättelsen, avsaknad av motstridigheter och minnesbilder.

Oaktat detta sker bedömning av huruvida de sökande är tillförlitliga och trovärdiga sker i samtliga studerade beslut. I två av de studerade besluten gavs avslag på asylansökan på grund av trovärdighetsbrister, där särskild vikt lagts vid motstridighet, att nya uppgifter framkommit sent i asylprocessen samt att uppgifterna inte framställt som sannolika. Huruvida sökande har fått möjlighet att bemöta de uppgifter som Migrationsverket och/eller Migrationsdomstolen bedömer som motsägelsefulla uppgifter och som påverkat trovärdigheten kan mot bakgrund av att forskningen saknar tillgång till utredningsprotokollen inte konstateras. I ett beslut, vilket pekar på att så inte är fallet, skriver Migrationsverket emellertid så här: ”Senare under samma förhandling har hon emellertid motstridigt uppgett att hon innan resan till Sverige hade fått information om att vederbörande hade rest till Österrike, och att det var när hon fick den informationen som hon själv bestämde sig för att åka till Europa. Enligt Migrationsverkets mening saknas det en rimlig förklaring till dessa motstridiga uppgifter.”⁹⁴

⁹⁰ Beslut 4

⁹¹ SOU 2013:37. Begripliga beslut på Migrationsområdet.

⁹² Beslut 1

⁹³ Beslut 2, och Beslut 3, Migrationsdomstolen i Stockholm, 2017

⁹⁴ Beslut 2 och 3

När motsägelsefulla uppgifter kommer fram, inklusive uppgifter som rör landinformation, måste den sökande få tillfälle att bemöta och förklara eventuella motsägelser eller vagheter i utsagan.⁹⁵ UNHCR anser att om den asylsökande inte ges tillfälle att förklara motsägelsefulla uppgifter eller andra trovärdighetsbrister, skall beslutsfattaren inte hålla dessa omständigheter mot den sökande i beslutet⁹⁶

Det kan däremot konstateras att i två av de andra studerade besluten har den sökande fått möjlighet att bemöta de motstridigheter som utredaren upplevt. I ett av besluten skriver Migrationsverket exempelvis. ”Du har vid upprepade tillfällen den xx och den xx fått möjlighet att komma med förklaringar till de motstridiga uppgifterna. Migrationsverket bedömer således [...]”⁹⁷

Vad gäller yttre trovärdighet kan noteras att den landinformation som Migrationsverket använder sig av till stor del är statlig, snarare än inhämtad från oberoende organisationer som Human Rights Watch eller Amnesty International. Uppgifter från människorättsorganisationer kunde inte konstateras i något fall, utan samtlig referering till landinformation bygger på Migrationsverkets egna publikationer, statlig information eller information från EU eller FN.⁹⁸ Detta skulle potentiellt kunna ha en påverkan på till hur stor del hur pass mycket ett könsneutralt perspektiv som antagits i såväl informationsinhämtning som urval. Det kan dock inte vederläggas huruvida tillgänglig landinformation är bristfällig sett till könsspecifik förföljelse, myndighetsskydd och den allmänna situationen för kvinnor ser ut i Afghanistan, eller om den afghanska lagstiftningen de facto svarar mot tillämpningen för kvinnor. Det kan däremot konstateras att den typen av diskussion inte fördes i något av de studerade besluten.

Vad gäller den skriftliga bevisningen förekom den i några ärenden men bedömdes i samtliga fall ha ett ”ringa bevisvärde” och tillmättes ingen särskild vikt i något av de studerade besluten, och är inte heller av högsta relevant för forskningen. Samma sak gäller uppträdande.⁹⁹

11.4 Osannolika uppgifter

I hälften av de studerade besluten förekommer så kallade spekulativa uppgifter, det vill säga hänvisning till uppgifter som osannolika utan hänvisning till landinformation eller övriga källor. Dessa ”osannolika uppgifter” får i samtliga fall stor inverkan för om den sökande framstår som trovärdig eller inte vilket således är en bidragande faktor till utgången i respektive ärende. I ett av de studerade fallen beskrivs det som osannolikt att en kvinna från en afghansk medelklassfamilj som är i nedre tjugooårsåldern har fått åka bort en helg med några vänner från Universitet, vilket beskrivs som osannolikt, och antaganden likt detta ligger sammanvägt i detta fall till grund för en trovärdighetsbedömning som är avgörande för ärendets utgång. Detta baserat på ett ifrågasättande från Migrationsverkets sida om den

⁹⁵ Rättsligt ställningstagande RS/069/2021. Utredning och bedömning av förföljelse på grund av kön avseende kvinnor, s.9

⁹⁶ The UN Refugee Agency UNHCR, HCR/1P/4/ENG/REV

⁹⁷ Beslut 1

⁹⁸ Samtliga beslut 1-6

⁹⁹ Samtliga beslut 1-6

sökandes trovärdighet i förhållande till sin fruktans intensitet baserat på detta risktagande. Det kan således konstateras att trovärdighetsbedömningen i detta fall bygger på en bedömning utifrån handläggarens egen riskbedömning om adekvat beteende i liknande situation, snarare än korrekt landinformation.¹⁰⁰

I ett annat fall uttalar sig Migrationsverket som följande: Att exempelvis inte vilja be och följa muslimska traditioner är vanligt bland de afghanska muslimer som kommit till Sverige i ung ålder. Det innebär att man är sekulariserad vilket inte är att likställa med socialt oliktankande. Mot den bakgrunden menar Migrationsverket att hon inte gjort sannolikt att det med anledning av hennes oliktankande tillhör en särskild samhällsgrupp och att det således skulle finnas en personlig hotbild mot henne vid ett återvändande.”¹⁰¹

Även här kan konstateras att ett relativt avgörande antagande görs på en relativt lös grund, det vill säga en bedömning av stor påverkan på den framtida riskbedömningen men utan att vara underbyggt med någon form av källor.

11.5 Vaga och detaljfattiga utsagor

Det kan också konstateras av de studerade besluten att Migrationsverket i hälften av fallen anser att de sökande lämnar vaga och detaljfattiga uppgifter om sina känslor och tankar inför utsattheten till följd av sin könstillhörighet i hemlandet. Exempelvis hur sökandes liv påverkats, något Migrationsverket i ett fall beskriver enligt följande: ”Detta framstår som anmärkningsvärt mot bakgrund av till den dignitet tvångsgiftet skulle komma att påverka den sökandes liv att x inte kan lämna en mer detaljerad utsaga om sina tankar och känslor kring den kommande händelsen. [...] Migrationsverket anser att den utsaga som x givit är vag och detaljfattig och framstår inte som självupplevd mot bakgrund av vad hon berättat om inställningen till förväntningarna på kvinnor i Afghanistan.”¹⁰²

I ett annat fall skriver Migrationsverket så här:

”Migrationsverket anser att xx lämnat påfallande vaga uppgifter om hur misshandeln gick till. Uppgifterna om hur händelsen gått till är också delvis motstridiga. [...] Sammanfattningsvis anser inte Migrationsverket att xx gjort händelseförloppet sannolikt eller att det på grund av detta finns en hotbild mot henne.”¹⁰³

I ett fall är dock kravställningen från Migrationsverkets sida lägre, och formulerar sig enligt följande:

” De motstridiga uppgifter som M:s berättelse innehåller har inte varit av en sådan karaktär att

¹⁰⁰ Beslut 6

¹⁰¹ Beslut 6

¹⁰² Beslut 5

¹⁰³ Beslut 1

det ska anses ge upphov till tvivel om M:s allmänna trovärdighet till följd av det våld hon utsatts för i Afghanistan”¹⁰⁴

Det görs enbart i ett fall ingående beskrivningar om vad som anses vara vagt och detaljfattigt.¹⁰⁵

Inga eventuella hänsynstaganden till traumatiska upplevelser och de därmed vederlagda svårigheter sökanden kan ha att redogöra för en detaljrik och sammanhängande utsaga görs.¹⁰⁶ Det kan också konstateras att oaktat om den sökande de facto har utsatts för tortyr finns inga spår i bedömningen av att en sådan anpassning skulle gjorts i bedömning, utredning eller utredningsteknik.

12 Är bevisprövningen av asylgrunden förföljelse på grund av kön rättssäkert tillämpad i Sverige för kvinnor med hemvist i Afghanistan?

Kommande avser att besvara uppsatsens tredje och sista frågeställning och tillika analys; Är bevisprövningen av asylgrunden förföljelse på grund av kön rättssäkert tillämpad i Sverige för kvinnor med hemvist i Afghanistan?

Enligt den teori som forskningen tar sitt avstamp i ska rättssäkerhet innebära att landet i fråga har en lagstiftning och ett system där den enskilda medborgaren har ett skydd för godtyckliga ingrepp från samhället självt. Man ska inte dömas utan tydligt lagstöd och alla medborgare ska vara lika inför lagen.¹⁰⁷ Rättssäkerhet ska också innebära offentliga, tydliga och tillämpliga regler vilka ska tillämpas lojalt och korrekt, något som inom asyrrätt begränsas till riktlinjer om prövningsprocessen.¹⁰⁸ Bevisvärderingen är särskilt svår inom asyrrätten, och i motsats till MIG 2007:12 läggs en initial vikt vid trovärdigheten i stället för tillförlitligheten i de studerade besluten.¹⁰⁹

En problematik inom asylprocessen i relation till legalitetsprincipen är att asylprövningens metod enbart är lagstadgad till en mycket liten del.¹¹⁰ Detta ställer således höga krav på myndigheten och dess anställda i processförandet, något som också blivit tydligt inom ramen för den här uppsatsen. Det kan inledningsvis konstateras att det finns brister i lagstiftningen i form av principen för tydliga och tillämpliga regler från start, då

¹⁰⁴ Beslut 4

¹⁰⁵ Beslut 5

¹⁰⁶ Beslut 1, 2 och 3

¹⁰⁷ Allt om Juridik. Rättssäkerhet. Allt om Juridik. 2014:01:27. Rättssäkerhet - Allt om Juridik (Hämtad 2022:07:30)

¹⁰⁸ Von Essen, Arbete i offentlig förvaltning

¹⁰⁹ Proposition 2016/17:180, s. 57, 59

¹¹⁰ RCI 09/2013

asylprocessen i sig innehåller ett stort element av bedömning, vilket problematiserar elementet av tydlighet.

Det kan också konstateras givet den första forskningsfrågan att det finns gällande vägledning på både svensk och i synnerhet internationell nivå rörande särskild anpassning till följd av kulturell bakgrund, kön eller kognitiva svårigheter till följd av traumatiska upplevelser. Dock tillämpas och refereras dessa riktlinjer till högst småskaligt i de studerade besluten.

Av vad som framgår av besluten så tas även lågt hänsynstagande till processuella hinder för de asylsökande afghanska kvinnorna så som eventuella tolkproblem, stämningen i förhörssrummet i de studerade besluten, vilket Migrationsverket bör enligt bland annat UNHCR handbook for the protection of refugee girls and women.¹¹¹ Varvid detta beror på ett kunskapsgap hos handläggare, rådande könsmaktsordning och således selektivt fokus hos handläggarna i vilka riktlinjer som tillmätts mest fokus, eller lågt fokus i tillgänglig landinformation på afghansk, kvinnlig utsatthet är inte känt. Det kan också konstateras utifrån vad som framgår av besluten att principen om tvivelsmålets fördel tillämpas mycket sparsamt.

Frändberg lyfter också fram vikten av att de tillämpliga reglerna ska vara publicerade och tillgängliga.¹¹² Det är inte omtvistligt hur pass tillgängliga riktlinjerna är i praktiken för den asylsökande, men handlingarnas offentlighet är omtvistligt samt av relativt liten forskningsmässig relevans för att besvara uppsatsens syfte.

Det kan vidare konstateras att inom ramen för likhet- och objektivitetsprincipen, vilket fastslår likhet inför lagen, opartiskhet, objektivitet och saklighet hos tjänstemannen, såväl som konsekvens hos förvaltande myndighet visar de studerade besluten på vissa brister. Detta genom att bedömningen av vad som anses som välgrundad fruktan bedöms påtagligt olika av Migrationsverkets olika enheter utifrån vad som framgår av de studerade besluten. Exempelvis tillförlitlighetsbedömningarna genomförs i flera fall baserat på grunder som inte direkt stöds av vare sig landinformation, lag eller praxis, utan som godtyckligt inkluderas i bedömningen. Likaså riskbedömningarna, de spekulativa uppgifterna, uppgifter som i besluten beskrivs som osannolika utan verklig grund, eller att det beskrivs att kvinnan saknar välgrundad fruktan till följd av ageranden i enskilda situationer som inte är centrala för kärnan i asylberättelsen. Det kan således konstaterat tveksam om likhet- och objektivitetsprincipen är uppfylld. Att lika fall ska behandlas lika är fundamentalt, men vad som anses som könsbaserad förföljelse i patriarkala samhällen, bedömt av en handläggare i ett annat samhälle som bygger på en könsmaktsordning baserat på en manlig norm, om än av lägre dignitet. Dock givet det faktum att asylrätten bygger på bedömningar och att människors bedömningar inte sällan påverkas av rådande normer och således en mansnorm, är könsmässigt likvärdiga bedömningar komplext.

Sett utifrån officialprincipen, vilken fastslår att varje ärende ska utredas efter dess beskaffenhet, kan också diskuteras huruvida asylbedömningen i vissa fall brister. De studerade besluten ger omfattande konsekvenser för den enskilda kvinnan och även om kvinnan i frågan bör bevisbördan ökar myndighet och domstols utredningsansvar i takt med konsekvenserna beslutet har för individen. Har detta inte skötts korrekt ska myndigheten inte

¹¹¹ The UN Refugee Agency UNHCR, Handbook for the Protection of Women and Girls, First Edition (complete publication), 2008, Geneva: Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, 2008

¹¹² Frändberg. Om rättssäkerhet.

låta detta ligga den sökande till last eller på något vis inverka negativt på vederbörandes möjligheter.¹¹³

En av de mest centrala punkterna för den här analysen är avsaknaden i de studerade besluten av genusperspektiv på kvinnans utsaga från myndighet och domstols sida. Det framgår av bland annat FN:s kvinnokonvention, UNHCR:s handbok om könsbaserad förföljelse och flertalet andra konventioner och rättspraxis att ett genusperspektiv ska tillämpas genom hela asylprocessen. Givet att fullständigt material inte studerats kan jag med säkerhet inte fastslå att ett sådant perspektiv inte har tillämpats så som avses av FN, EU, förarbeten till lagen och rättsliga ställningstaganden. Det som däremot kan konstateras är att ett sådant perspektiv inte framgår till en sådan dignitet som det lagstadgat bör i de studerade besluten, något som strider mot gällande rätt.

Man kan således ställa sig följdfrågan utifrån presenterat material hur pass väl asylgrunden kön och de könsrelaterade effekterna således har utretts mot bakgrund av avsaknaden av dessa perspektiv i de studerade besluten. Det kan därför reflekteras över om Migrationsverket skött sitt utredningsansvar eller inte i enlighet med de förvaltningsrättsliga principerna. Två mycket konkreta exempel är huruvida Migrationsverket exempelvis skött sitt utredningsansvar i de analyserade ärenden där könsrelaterat våld åberopats. Redan i exempelvis MIG 2006:1 konstaterade Migrationsöverdomstolen att om uppgifter om tortyr indikeras så finns ett behov av vidare utredning och i MIG 2011:6 aktualiseras principen om non-refoulement. Givet att uppsatsen saknar tillgång till samtligt utredningsmaterial kan inte en analys göras huruvida den sökande åberopat indikerande uppgifter och hur dessa behandlats av Migrationsverket, något som hade krävts för att bedöma om officialprincipen tillämpats rättssäkerhet. Avsaknaden av genusperspektiv i de studerade besluten kan och bör dock reflekteras över och huruvida detta är ett tecken på om myndigheten handlat adekvat i enlighet med exemplifierade rättspraxis eller ej.¹¹⁴

13 Slutdiskussion

Grundläggande riktlinjer inom flyktingrätten i stort och könsspecifik förföljelse i synnerhet regleras av styrdokument från FN- och EU, bestämmelser och riktlinjer som avspeglas i den svenska lagstiftningen. Flyktingrätten kännetecknas dock av en skev flyktingrätt som bygger på en traditionell, patriarkal samhällsordning och en föreställning om den heterosexuella mannens stereotypa flyktingsituation. Rättsreglerna härrör från en mansdominerad traditionell juridisk byråkrati, något som avspeglar sig i granskningen av vilka värderingar Migrationsverket uppvisar i de studerade besluten. FN har publicerat flertalet dokument om hur ett genusperspektiv ska tillämpas i gällande rätt, riktlinjer som inte avspeglar sig i de studerade besluten. Avsaknaden av genusperspektiv i de studerade besluten gör att det är tveksamt om bedömningarna kan anses rättssäkra utifrån Von Essen och Frändbergs definitioner om vad rättssäkerhet är och bör innebära. Forskningsresultatet går således hand i hand med tidigare forskning utförd av bland annat Wikström och Thorburn Stern, Crawley och Bexelius.

Det krävs en ökad medvetenhet hos Migrationsverket och Migrationsdomstolen om könets innebörd, dess relation till asylrätten och vilka följder avsaknaden av genusperspektiv kan få

¹¹³ The UN Refugee Agency UNHCR. HCR/1P/4/ENG/REV. 4, artikel 201

¹¹⁴ Migrationsdomstolen MIG 2011:6, MIG 2006:1

för kvinnor i asylprocessen. Till följd av att asylbedömningen bygger på asylutredningens kvalitet och om en sådan grundas i att utredningsfrågor ställs och tolkas utifrån en bild av vad manliga heterosexuella flyktingar historiskt sett skulle agerat riskerar kvinnors asylskäl, som kan se annorlunda ut, att missas och kvinnor som behöver internationellt skydd således gå miste om detta.

Framåtsyftande skulle ytterligare forskning behövas där dels fullständiga asylärenden granskas för att säkerställa huruvida genusperspektiv anläggs genom hela asylprocessen, dels mer riktad forskning på könsspecifik förföljelse. Slutligen vore det relevant att likt Stoltz anlägga ett intersektionellt perspektiv på kön och jämföra exempelvis afghanska kvinnors asylansökningar på grund av könsspecifik förföljelse med exempelvis de ukrainska kvinnor som kom till Sverige 2022 till följd av Ukrainas konflikt med Ryssland och studera likabehandlingen.

14. Bibliografi

Litteratur

Bexelius, Maria. *Kvinnor på flykt – en analys av svensk asylpolitik ur ett genusperspektiv 1997-2000*. Stockholm: Rådgivningsbyrå för asylsökande och flyktingar, 2001.

Crawley, Heaven. *Refugees and Gender. Law and Process*. Bristol: Jordans, 2001.

Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europarådet. *Handbok om europeisk rätt rörande asyl, gränser och invandring*. Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015. https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_asylum_SWE.pdf (Hämtad 2022:07:28)

Frändberg, Åke. Om rättssäkerhet. *Juridisk tidskrift*. Volym 1, nr. 2, 2000: 269– 280.

Kleineman, Jan. Rättsdogmatisk metod. I *Juridisk Metodlära*, Nääv, Maria och Zamboni, Mauro m.fl. (red.), Studentlitteratur, Lund, 2018.

Meghana Nayak. *Who Is Worthy of Protection?: Gender-Based Asylum and U.S. Immigration Politics*. Oxford Scholarship Online, 2015.

Peczenik, Aleksander. *Juridikens teori och metod: en introduktion till allmän rättslära*, Göteborg: Norstedts Juridik, 1995.

Spijkerboer, Thomas. *Gender and Refugee Status*. Aldershot: Ashgate / Dartmouth, 2000.

Stoltz, Pauline. *About being (T)here and making a difference – Black Women and the Paradox of Visibility*. Lund: Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, 2000.

Von Essen, Ulrik, *Arbete i offentlig förvaltning, andra upplagan*, Norstedts juridik, Stockholm, 2018.

Wikström, Hanna och Thorburn Stern, Rebecca. ”Är det på riktigt?” Genuinitetsprövning vid återopande av skyddsskäl. Diss., Uppsala Univeristet, 2013.

Svenskt offentligt tryck mm.

Svensk Lag

SFS 2005:716. Utlänningslag (2005:716)

Propositioner

Proposition 2016/17:180. En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag.

Proposition. 1988/89:86. med förslag till utlänningslag m.m.

Proposition 2005/06:6. Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Proposition 2012/13:45. En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess.

Proposition 1954:134. Kungl. Maj:ts proposition nr 134.

Proposition 1996/97:25. Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv.

Rättsliga Ställningstaganden

Rättsligt ställningstagande RS/069/2021. Utredning och bedömning av förföljelse på grund av kön avseende kvinnor.

Rättsligt ställningstagande RCI 11/2009. Rättsligt ställningstagande flykting- och skyddsbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper.

Rättslig Styrning RCI 09/2013. Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

Utredningar

SOU 1951:42. Betänkande med förslag till utlänningslag m.m.

SOU 2013:37. Begripliga beslut på Migrationsområdet.

SOU 2006:6. Skyddsgrundsdirektivet och svensk rätt.

Officiella dokument från FN, Europarådet, EU mm.

Internationella Överenskommelser

1948 Universal Declaration of Human Rights

1951 Convention relating to the Status of Refugees

1966 International Covenant on Civil and Political Rights

1967 Protocol relating to the Status of Refugees

1979 Convention on the Elimination of All Forms of Violence Against Women

1995 Beijing Declaration and Platform for Action

FN-dokument

FN:s flyktingorgan UNHCR. Kvalitet i svensk asylprövning: En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd. Stockholm: FN:s flyktingorgan UNHCR, 2011. <https://www.unhcr.org/neu/wp-content/uploads/sites/15/2017/03/Kvalitet-i-svensk-asylpr%C3%B6vning.-En-studie-av-Migrationsverkets-utredning-av-och-beslut-om-internationellt-skydd.pdf> (Hämtad 2022: 07:27)

Migrationsverket, Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Landinformation: Afghanistan - Säkerhetsläget, MR-situationen och vissa potentiella riskgrupper (version 1.0), 2021. <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45850> (Hämtad 2022:07:27)

The UN Refugee Agency UNHCR. HCR/1P/4/ENG/REV. 4. Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees.

The UN Refugee Agency UNHCR, Handbook for the Protection of Women and Girls, First Edition (complete publication), 2008, Geneva: Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, 2008

UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 2018, Refworld | UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan (Hämtad 2022:07:30)

UN High Commissioner for Refugees UNHCR, HCR/GIP/02/01 Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (HCR/GIP/02/01), 2002, <https://www.unhcr.org/publications/legal/3d58ddef4/guidelines-international-protection-1-gender-related-persecution-context.html> (hämtad 2022:07:30)

Officiella dokument från Europarådet och Europeiska Unionen

1950 European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Protocol No. 12 to the 1950 European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna [OJ C 364, 18.12.2000].
Communication from the Commission of 21 February 1996 "Incorporating equal opportunities for women and men into all Community policies and activities" [COM(96) 67 final - Not published in the Official Journal], EC Treaty CELEX Nr 32003R1882.

Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för närtredjellandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning, EUT L 304, 30.9.2004, s. 12, CELEX nr 32004L0083.

Rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus, EUT L 326, 13.12.2005, s.13, CELEX nr 32005L0085.

Domar

Europadomstolen

Europadomstolens dom (2010-07-02) i målet N. mot Sverige

Europadomstolens dom (2015-09-10) i målet R.H. mot Sverige

Migrationsöverdomstolen

Migrationsöverdomstolen UM 10483-10

Migrationsöverdomstolen 10509-10

Migrationsöverdomstolen UM 1210-09

Migrationsdomstolen

Migrationsdomstolen MIG 2006:7

Migrationsdomstolen MIG 2009:27

Migrationsdomstolen MIG 2006:1

Migrationsdomstolen MIG 2006:7

Migrationsdomstolen MIG 2011:6

Beslut från Migrationsverket

Beslut 1, Migrationsverket i Malmö, 2016

Beslut 2, Migrationsdomstolen i Göteborg, 2016

Beslut 3, Migrationsdomstolen i Stockholm, 2017

Beslut 4, Migrationsverket i Stockholm, 2017

Beslut 5, Migrationsverket i Luleå, 2016

Beslut 6, Migrationsdomstolen i Malmö, 2016

Övriga elektroniska källor

Kentish, Benjamin. Afghanistan's only female governor has been replaced by a man. The Independent. 2017:09:28. Afghanistan's only female governor has been replaced by a man | The Independent | The Independent (Hämtad 2022:07:28)

Allt om Juridik. Rättssäkerhet. Allt om Juridik. 2014:01:27. Rättssäkerhet - Allt om Juridik (Hämtad 2022:07:30)

Skatteverket. Rättsprinciper. Skatteverket, 2018.
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2018.6/324633.html> (Hämtad 2022:07:27)

Sveriges Domstolar. Beställa domar och beslut. Sveriges Domstolar. Beställa dom (Hämtad 2022:07:27)

Statistikmyndigheten. Asylsökande i Sverige. Statistikmyndigheten, 2022.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/asylsokande-i-sverige/> (Hämtad 2022:07:27)